

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrástilové a Mgr. Evy Kyselé v právní věci **žalobce S. K.**, zastoupeného JUDr. Evou Nýdlovou, advokátkou, se sídlem nám. Přemysla Otakara II. 6, České Budějovice, proti **žalované České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 11. 2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 7. 6. 2004, č. j. 2 Cad 65/2004 - 24,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

V záhlaví tohoto rozsudku blíže označeným rozhodnutím žalované byla žalobci (dále též „stěžovatel“) zamítnuta žádost o zvýšení plného invalidního důchodu podle ustanovení § 56 zákona č. 155/1995 Sb. Žalovaná své rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobci byl od 1. 6. 1954 přiznán invalidní důchod podle zákona č. 164/1946 Sb., který umožňoval přiznat některé příplatky k důchodu. Žalobci byl přiznán zvyšovací příplatek podle § 24, příplatek na manželku podle § 20 a přídavek k důchodu podle § 18 uvedeného zákona. Zákon č. 164/1946 Sb. byl od 1. 1. 1957 zrušen zákonem č. 55/1956 Sb. V případě stěžovatele, kterému byl důchod přiznán pro ztrátu výdělečné činnosti vyšší než 65 %, byl podle § 3 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 1/1957 Sb. Ú. 1. důchod považován za invalidní důchod. Od 2. 1. 1980 byl invalidní důchod žalobci znovu vyměřen, a to podle § 33 zákona č. 121/1978 Sb. a zároveň zvýšen pro úraz. Podle tohoto ustanovení se nové vyměření

důchodu posuzuje jako vznik nároku ke dni, od něhož se přiznává, a jeho výše se stanoví podle předpisů platných k tomuto dni. Z toho důvodu žalovaná posuzuje důchod stěžovatele za důchod přiznaný od tohoto data (od 2. 1. 1980) a nikoliv za důchod přiznaný od 1. 6. 1954, a proto příplatky k nově vyměřenému důchodu již nepatří.

Stěžovatel podal proti tomuto rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Českých Budějovicích. Zdůvodnil ji tím, že dne 5. 2. 1954 utrpěl jako voják základní služby při vojenském cvičení výkonem vojenské služby smrtelný úraz, byl přimáčknut mezi dva tanky. Dne 5. 11. 1954 mu byl přiznán invalidní důchod podle zákona č. 164/1946 Sb. podle § 2 odst. 1 písm. c), a to ve výši 410 Kč měsíčně. Výměrem ze dne 19. 12. 1956 mu byla částka 410 Kč snížena na 266 Kč a stejným dokladem mu sděleno, že od prosincové splátky se mu zvyšují zaopatřovací požitky podle zákona č. 164/1946 Sb. na 600 Kč. Podle § 60 zákona č. 164/1946 Sb. může být vyplácen drahotní příplatek a podle § 62 téhož zákona je možné zvýšení invalidního důchodu pro zhoršení následků poškození vyplývající z pracovního úrazu. V roce 1988 byl stěžovatel na U. k. v P. operován a po této operaci došlo k podstatnému zhoršení jeho zdravotního stavu a nebyl již v té době schopen žádné práce. Dne 11. 6. 1980 obdržel sdělení od Ministerstva národní obrany, že všechny nároky vyplývající z pracovního úrazu se posuzují podle jednoho předpisu, a to podle předpisu platného v době, kdy pracovníku vznikl právní nárok na náhradu škody (rozsudek Nejvyššího soudu ČSR zn. 5 Cz 22/76). Z těchto důvodů požádal, aby krajský soud rozhodl, že Česká správa sociálního zabezpečení je povinna vypočítat zvýšení invalidního důchodu podle § 60 a § 62 zákona č. 164/1946 Sb. a tuto částku žalobci vyplácet.

Krajský soud v Českých Budějovicích žalobu zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí poukazuje na právní úpravu, z níž vyplývá, že žádosti o zvýšení plného invalidního důchodu, který byl stěžovateli vyměřen podle § 33 a § 48 zákona č. 121/1975 Sb. ke dni 2. 1. 1980, o příplatky podle zákona č. 164/1946 Sb., nebylo možné vyhovět. Je tomu tak proto, že podle § 33 zákona č. 121/1975 Sb. se nové vyměření invalidního důchodu posuzuje jako vznik nároku ke dni, od něhož se přiznává, a výše tohoto důchodu se stanoví podle předpisů platných k tomuto dni. Takový důchod je proto považován za důchod nově přiznaný od tohoto data a nikoliv jako důchod přiznaný podle původně platných předpisů. V konkrétním případě žalobci podle písemností založených v dávkovém spise byl přiznán invalidní důchod podle zákona č. 164/1946 Sb. Krajský soud souhlasí se stěžovatelem v tom, že na dávku invalidního důchodu podle zákona č. 164/1946 Sb. bylo možné nahlížet jako na dávku, která stála mimo systém důchodového pojištění, neboť jednalo se o zaopatřovací požitek. Tato skutečnost však sama o sobě není pro celou záležitost právně významná. Z dalších údajů zaznamenaných v dávkovém spise vyplývá, že stupeň snížení jeho výdělečné schopnosti byl posléze upraven na 70 % a ke dni 14. 2. 1956 na 80 %. O další úpravě nejsou ve spise záznamy. Z toho soud dovodil, že ke dni 1. 1. 1957, kdy vešel v účinnost zákon č. 55/1956 Sb., došlo ve smyslu § 81 tohoto zákona s přihlédnutím k § 3 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 1/1957 Ú. 1. k transformaci invalidního důchodu přiznaného podle zákona č. 164/1946 Sb. do systému dávek důchodového pojištění, neboť snížení výdělečné schopnosti žalobce ke dni účinnosti tohoto zákona činilo 70 % a podmínkou pro tuto transformaci byla skutečnost, že takové snížení činilo alespoň 65 %. Další záznamy v dávkovém spise dokládají, že žalobci byl vyplácen invalidní důchod včetně výchovného až do roku 1980, kdy mu byl rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení v Praze podle § 33 zákona č. 121/1975 Sb. a § 48 téhož zákona nově vyměřen invalidní důchod. S odkazem na platnou právní úpravu je pak nutné nahlížet na důchod, který v současné době žalobce pobírá, jako na důchod, který mu byl skutečně vyměřen jako občanu konajícímu službu v ozbrojených silách, který nebyl vojákem z povolání a stal se plně (částečně) invalidní

následkem úrazu vzniklém při výkonu služby v ozbrojených silách nebo v přímé souvislosti s ním. Přiznání tohoto důchodu, který současně zahrnoval veškeré možné zvýhodnění podle tohoto zákona, které se poskytuje, a to přiznání důchodu ve zvýšené výměře jako při pracovním úrazu, pak nelze přiznat zvýšení, které žalobce požaduje podle zákona č. 164/1946 Sb. Tomu brání skutečnost, že žalobci byl nově vyměřen jeho invalidní důchod podle zákona č. 121/1975 Sb. a při tomto novém vyměření mu byla poskytnuta veškerá možná zvýhodnění. Toto nové vyměření pak nenastalo automaticky, jak vyplývá z písemností založených v dávkovém spise. Žalobce podal dne 7. 1. 1980 žádost o přepočtení invalidního úrazového důchodu, který pobíral podle výměru ze dne 5. 11. 1954 v době podání této žádosti ve výši 855 Kč. Na základě nově vyměřeného invalidního důchodu žalobci byla přiznána tato dávka od 2. 1. 1980 ve výši 2243 Kč. Tímto postupem byl sledován výhodnější přepočtení již pobíraného invalidního důchodu a nové vyměření důchodu se považuje za nový vznik nároku na důchod, a proto hodnocení potřebné doby pojištění, průměrný měsíční výdělek, výška důchodu, stejně jako další náležitosti podstatné pro výpočet důchodu se hodnotí již podle předpisů platných v době splnění podmínek pro nové vyměření. V závěru odůvodnění krajský soud konstatuje, že vzhledem k tomu, že žalobce této možnosti využil, stal se poživitelem důchodu nově vyměřeného podle zákona č. 121/1975 Sb., v platném znění. V současné době se proto nelze dovolávat přiznání požitků podle zákona č. 164/1946 Sb., neboť nyní stěžovatelem pobíraný důchod mu nebyl vyměřen podle tohoto zákona. Závěr, který žalovaná vyslovila, je dle názoru krajského soudu správný a odpovídá zákonu.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, ve které navrhuje zrušení rozsudku z důvodu, že krajský soud ve svém rozhodnutí pochybil, když nerespektoval rozhodnutí Nejvyššího soudu zn. 5 Cz 22/76, podle něhož všechny nároky vyplývající z pracovního úrazu se posuzují podle jednoho právního předpisu, a to podle předpisu platného v době, kdy pracovníku vznikl právní nárok na náhradu škody. Prostřednictvím své právní zástupkyně dále sdělil, že kasační stížnost podává z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). V doplnění kasační stížnosti stěžovatel zopakoval žalobní důvody, tak jak bylo uvedeno shora, a dodal, že se v současné době značně změnily cenové poměry v zemi, a proto mu náleží zvýšení důchodu podle § 60 a § 62 zákona č. 164/1946 Sb., které předpokládá zvýšení důchodu z důvodů změn hospodářských poměrů a zhoršení zdravotního stavu.

Žalovaná ponechala kasační stížnost bez vyjádření.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatel namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a tedy kasační stížnost je přípustná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí po věcné stránce včetně hledisek dle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k názoru, že kasační stížnost není důvodná.

Namítaným důvodem je důvod obsažený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím

řízení. Nesprávné posouzení právní otázky může přitom spočívat v aplikaci nesprávného právního předpisu na daný skutkový stav nebo sice v aplikaci správného právního předpisu, avšak nesprávně interpretovaného. V daném případě jde o přezkoumání, zda krajský soud správně posoudil použití právních předpisů a jejich interpretaci, o něž správní orgán opřel své rozhodnutí. Jedná se o § 81 odst. 1 zákona č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení, § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 3 vyhlášky č. 1/1957 Ú. l., kterou se stanoví podrobnosti k přechodným ustanovením zákona o sociálním zabezpečení, a § 33 odst. 1 a § 48 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, kterými žalovaná odůvodnila zamítnutí žádosti stěžovatele o zvýšení invalidního důchodu podle § 60 a § 62 zákona č. 164/1946 Sb., o péči o vojenské a válečné poškozence a oběti války a fašistické perzekuce.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu a dospěl k závěru, že krajský soud správně aplikoval citované právní předpisy, které správně po právní stránce vyhodnotil. Vzhledem k podrobnému odůvodnění závěrů vyplývajících z platné právní úpravy v rozsudku krajského soudu, v němž nebyly shledány vady ani pochybení, Nejvyšší správní soud na ně v plném rozsahu odkazuje a dodává: Přiznaný invalidní důchod jako zaopatřovací požitky podle zákona č. 164/1946 Sb. stěžovateli nebyl v průběhu doby jeho pobírání, kdy docházelo k legislativním změnám a úpravám sociálního zabezpečení, odňat, nýbrž podle shora uvedených ustanovení právních předpisů docházelo k jeho postupné přeměně (transformaci) na dávku důchodového zabezpečení, tj. na invalidní důchod. Zákonodárce tímto postupem sledoval výhodnější přepočty již pobíraného invalidního důchodu a nové vyměření důchodu se považovalo za nový vznik nároku na důchod, a proto i další náležitosti podstatné pro výši důchodu, včetně jejich zvyšování v závislosti na růstu životních nákladů a mezd, se posuzovaly již podle této nové úpravy. Stěžovatel se stal poživitelem důchodu nově vyměřeného podle zákona č. 121/1975 Sb. V současné době se proto nelze dovolávat přiznání požitků podle zákona č. 164/1946 Sb., neboť nyní stěžovatelem pobíraný důchod mu nebyl vyměřen podle tohoto zákona. Závěr, který žalovaná vyslovila, je dle názoru krajského soudu správný a odpovídá zákonu.

Nejvyšší správní soud dále dodává, že pokud pozdější právní předpis upravuje stejnou problematiku a řeší rovněž přeměnu institutů původního zákona na instituty nového zákona (jako tomu bylo v tomto případě citovanými ustanoveními § 33 a § 157 zákona č. 121/1975 Sb.), není možné se nadále dovolávat ustanovení původního zákona, jelikož ten již neplatí. Výslovně k takovému závěru v obdobné věci dospěl i tehdejší Nejvyšší soud SSR v usnesení 9 Co 30/80 ze dne 28. 3. 1980, podle něhož k invalidnímu důchodu, který byl znovu vyměřen podle ustanovení § 33 zákona č. 121/1975 Sb., nepatří již zaopatřovací požitky přiznané podle ustanovení zákona č. 164/1946 Sb. a sloučené podle § 157 odst. 2 zákona č. 121/1975 Sb. s invalidním důchodem, který poživiteli náležel do nového vyměření. Na výše uvedených závěrech nic nemění ani stěžovatelem namítaný rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 6. 1976, ve věci sp. zn. 5 Cz 22/76, protože v daném případě nešlo o věc stěžovatelovu a ani obsahově se nejednalo o případ podobný nyní projednávanému; předmětem sporu bylo posouzení nároku na náhradu škody.

Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1, 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. Protože žalovaná, která měla ve věci plný úspěch, je správním orgánem a v dané věci jde o věc důchodového pojištění, nebylo žalované právo na náhradu nákladů řízení přiznáno.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky.

V Brně dne 30. listopadu 2005

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu